

, 14 maja 2020 r.

Szanowny Pan
Tadeusz Kościński
Minister Finansów

Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Szanowna Pani
Jadwiga Emilewicz
Wicepremier
Minister Rozwoju

Ministerstwo Rozwoju
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Do wiadomości:

Szanowna Pani
Magdalena Rzeczkowska
Szef Krajowej Administracji Skarbowej

Szanowni Państwo,

Biorąc pod uwagę aktualne, skrajnie negatywne konsekwencje dla polskich firm branży wynikające z kryzysu wywołanego pandemią koronawirusa, pragnie zwrócić się do Państwa Ministrów z uprzejmą prośbą o rozważenie postulatów, których wdrożenie jest oczekiwane przez polską branżę i przyczyni się do zmniejszenia negatywnych skutków pandemii COVID19 oraz zachowania wielu miejsc pracy.

1. Mechanizm podzielonej płatności (MPP) i zwroty VAT

Objęcie z dniem 1 listopada 2019 r. obowiązkowym MPP określonych kategorii towarów i usług oraz towarzyszące temu rozwiązania prawne skutkują gromadzeniem się na rachunkach VAT podmiotów gospodarczych znaczących środków finansowych, które w wielu przypadkach nie mogą zostać efektywnie wykorzystane dla celów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Efekt ten dotyka w praktyce większości podmiotów gospodarczych, w tym importerów i eksporterów towarów oraz firm branży

Sytuacja ta przyczynia się do pogłębienia problemów ww. podmiotów związanych z utrzymaniem płynności finansowej oraz miejsc pracy w dobie pandemii koronawirusa. Znaczna część środków finansowych, które mogłyby zostać efektywnie wykorzystane w celu bieżącego finansowania ich zobowiązań w tym krytycznym okresie zalega bowiem bezproduktywnie na rachunkach VAT. Znacząco zmniejsza to szanse na utrzymanie poziomu zatrudnienia oraz wynagrodzeń przez wiele podmiotów, a niejednokrotnie wprost zagraża możliwości kontynuowania prowadzonej przez nie działalności.

W związku z powyższym nieodzowne jest jak najszybsze podjęcie działań nakierowanych na radykalne zwiększenie możliwości wykorzystania środków gromadzonych na rachunkach VAT w celu zwiększenia płynności finansowej przedsiębiorstw i ratowania miejsc pracy.

Bazując na prowadzonych analizach oraz sygnałach alarmowych otrzymywanych od firm poniżej przedstawiamy propozycje rozwiązań które mogłyby się przyczynić do zmiany tego stanu rzeczy.

1.1. **Kwestie związane z regulowaniem należności celno-podatkowych z tytułu importu towarów z rachunków VAT przedstawicieli celnych**

Występująca dotychczas w Polsce praktyka uwzględnia możliwość regulowania należności celnych oraz podatkowych z tytułu importu towarów przez przedstawicieli celnych (dalej także jako: „**agencje celne**”) dokonujących zgłoszeń celnych na rzecz importerów. Aktualnie urzędem skarbowym, na którego rachunek bankowy dokonuje się wpłaty kwot z tytułu należności przywozowych jest Urząd Skarbowy w Nowym Targu¹.

Praktyka ta ma swoje głębokie uzasadnienie. Pozwala ona importerom na zlecenie całości procesów związanych ze zgłoszeniem celnym towarów i zapłatą wynikających z tego należności wyspecjalizowanemu podmiotowi (agencji celnej). Agencjom celnym pozwala zaś na zachowanie kontroli nad procesem rozliczania procedur celnych i regulowania

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21.02.2017 r. w sprawie określenia urzędu skarbowego, na którego rachunek bankowy dokonuje się wpłaty kwot z tytułu należności przywozowych lub wywozowych oraz z którego rachunku bankowego dokonuje się wypłaty z tytułu zwrotu należności przywozowych lub wywozowych (Dz.U. z 2017 r., poz. 347).

należności przywózowych, za których zapłatę ponoszą współodpowiedzialność i na poczet których składają zabezpieczenia finansowe. Praktyka ta w pełni sprawdzała się przed wejściem w życie przepisów dotyczących obligatoryjnego MPP. Była ona również korzystna z perspektywy Krajowej Administracji Skarbowej, gdyż nadzór agencji celnych nad procesem rozliczania procedur celnych minimalizował ryzyka fiskalne związane chociażby z opóźnionymi płatnościami należności importowych.

Na gruncie regulacji dotyczących mechanizmu podzielonej płatności obowiązujących w Polsce od dnia 1 listopada 2019 r. pojawiły się jednak istotne problemy praktyczne w powyższym względzie. Przepisy te nie uwzględniły bowiem funkcjonującej w Polsce specyfiki regulowania należności importowych i roli agencji celnych w tym procesie. W dobie walki ze skutkami pandemii COVID19 powoduje to poważne problemy zarówno po stronie agencji celnych, jak i ich klientów (importerów).

Wprowadzone przepisy dopuściły co prawda możliwość bezpośredniego regulowania należności celnych oraz podatkowych z tytułu importu towarów z rachunków VAT prowadzonych dla importerów na rachunek urzędu skarbowego (w praktyce - na rachunek US w Nowym Targu), **nie przewidziano w nich jednak formalnie możliwości regulowania tych należności za pośrednictwem rachunków VAT agencji celnych dokonujących zgłoszeń celnych na rzecz importerów.**

Sytuacja ta skutkuje konsekwencjami, o których mowa poniżej.

- Importerzy, chcąc dokonać płatności należności przywózowych na rachunek agencji celnej (celem ich uregulowania na rzecz US przez agencję celną lub tytułem zwrotu równowartości tych należności pokrytych już wcześniej przez agencję celną) nie mają prawnie sformalizowanej możliwości dokonania przelewu tych należności ze swojego rachunku VAT na rachunek VAT agencji celnej. Wynika to m.in. z faktu, iż kwoty tych należności nie wynikają z faktur VAT wystawianych przez agencje celne, lecz najczęściej są dokumentowane notami księgowymi. W konsekwencji - jedyną prawnie usankcjonowaną możliwością wydaje się w takiej sytuacji dokonanie przez importera przelewu tych kwot z podstawowego rachunku bankowego na podstawowy rachunek bankowy agencji celnej. Co za tym idzie - utrzymanie praktyki polegającej na regulowaniu należności importowych za pośrednictwem rachunków agencji celnej (która to praktyka z wielu względów jest nieodzowna) nie daje się pogodzić z potrzebą zwalniania środków zalegających na rachunkach VAT importerów.
- Agencje celne nie są w stanie przeznaczać środków gromadzonych na ich rachunkach VAT na zapłatę należności importowych, a ponadto nie mają pewności w jaki sposób powinny postępować w przypadku otrzymania od importerów środków na poczet zapłaty tych należności na swoje rachunki VAT (systemy bankowe dopuszczają takie przelewy). Brak jest w tym zakresie odpowiednich regulacji prawnych lub stanowiska wyrażonego przez Ministerstwo Finansów.

W przekonaniu optymalnym rozwiązaniem omówionych problemów byłoby jednoznaczne dopuszczenie możliwości przelewania kwot na poczet należności importowych z rachunków VAT importerów na rachunki VAT ich przedstawicieli celnych (agencji celnych), przy jednoczesnym, jednoznacznym dopuszczeniu możliwości regulowania tych należności z rachunków VAT tych przedstawicieli na rachunek odpowiedniego urzędu skarbowego (obecnie - US w Nowym Targu). Podejście byłoby optymalne i niezwykle pożądane z punktu widzenia wszystkich stron, które mogą być zaangażowane w efektywny pobór należności importowych - zwłaszcza w dobie walki ze skutkami pandemii koronawirusa i wynikającej z niej naglącej potrzeby zwiększania płynności finansowej przedsiębiorstw poprzez poszerzenie możliwości wykorzystywania w tym celu środków gromadzonych na rachunkach VAT.

W przypadku uznania, że wskazane wyżej możliwości istnieją na gruncie obowiązujących aktualnie przepisów i nie wiążą się z ryzykiem dla importerów oraz ich przedstawicieli celnych, byłaby zobowiązana za formalne potwierdzenie tego faktu.

1.2. Pozostałe pożądane działania nakierowane na radykalne zwiększenie możliwości wykorzystania środków gromadzonych na rachunkach VAT (lub kwot nadwyżki VAT naliczonego nad należnym) w celu zwiększenia płynności finansowej przedsiębiorstw i ratowania miejsc pracy

W kontekście wskazanej wyżej, naglącej potrzeby zwiększenia możliwości wykorzystania środków gromadzonych na rachunkach VAT m.in. po stronie firm stowarzyszonych w ramach , pragnie sformułować następujące postulaty:

- wprowadzenie możliwości regulowania z rachunków VAT dodatkowych zobowiązań, tj. przykładowo: wynagrodzeń pracowniczych oraz wynagrodzeń z tytułu umów cywilnoprawnych, kosztów sądowych, opłat skarbowych i innych opłat administracyjnych;
- wdrożenie praktycznej, bardzo szybkiej ścieżki uwzględniania składanych do US wniosków o uwolnienie tych środków przy jednoczesnym przesądzeniu, że ewentualne zaległości podatkowe powstałe w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii koronawirusa nie stoją (lub nie muszą stać) na przeszkodzie uwolnieniu tych środków;
- w przypadku uznania, że przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego epidemią koronawirusa uzasadnia bardziej radykalne posunięcia (które to twierdzenie, ma bardzo mocne podstawy) - rozważenie wdrożenia rozwiązań o charakterze przejściowym, polegających na automatycznym uwalnianiu środków zalegających na rachunkach VAT podmiotów gospodarczych (np. na koniec każdego miesiąca kalendarzowego);

- praktyczne wprowadzenie bardzo szybkiej, szczególnej ścieżki zwrotu nadwyżki podatku VAT naliczonego nad należnym.

2. Art. 33a ustawy o podatku od towarów i usług

Jak już okazję wcześniej sygnalizować, nowelizowane (zgodnie z aktualnym stanem prawnym - od dnia 1 lipca 2020 r.) przepisy art. 33a ustawy o VAT pociągają za sobą istotne ryzyka dla przedstawicieli celnych. W przepisach tych przyjęto bowiem rozwiązanie polegające na oparciu stosowania w Polsce mechanizmu „*postponed accounting*” w zakresie VAT z tytułu importu towarów (unormowanego w art. 33a ustawy o VAT) **na koncepcji generalnej współodpowiedzialności przedstawicieli celnych za poprawne rozliczanie przez importerów tego podatku w składanych przez nich deklaracjach podatkowych** (które to deklaracje od lipca 2020 r. mają być składane w ramach plików JPK_V7).

Nowelizowane przepisy wymagają jednocześnie podjęcia rozbudowanych i kosztownych działań o charakterze dostosowawczym - zarówno po stronie przedstawicieli celnych, jak również po stronie Krajowej Administracji Skarbowej.

W ocenie , bez przyjęcia określonych rozwiązań towarzyszących wejściu w życie tych przepisów bądź ewentualnego podjęcia działań zmierzających do ich nowelizacji, przepisy te doprowadzą do:

- ograniczenia konkurencyjności międzynarodowej Polski na rynku unijnym jako miejsca dokonywania odpraw celnych importowych;
- znacznego spadku konkurencyjności firm oraz agencji celnych działających na polskim rynku;
- spadku konkurencyjności polskich portów morskich oraz lotniczych.

Konsekwencje te wynikają z faktu, iż nowelizowane przepisy z jednej strony opierają możliwość zasadniczo bezgotówkowego rozliczania VAT z tytułu importu w deklaracjach podatkowych na instytucji przedstawicielstwa celnego, **z drugiej zaś nakładają na przedstawicieli celnych ryzyka podatkowe, którymi nie będą oni w stanie zarządzić ani ich efektywnie zminimalizować. Doprowadzi to do wycofywania się przez polskie agencje celne ze świadczenia usług obejmujących dokonywanie zgłoszeń celnych z zastosowaniem art. 33a UPTU. W sposób oczywisty doprowadzi to do odpływu odpraw celnych z Polski do innych krajów UE.**

Konsekwencje takie byłyby absolutnie niepożądane w dobie walki z pandemią koronawirusa, pogłębiając jej globalne, negatywne skutki.

W związku z powyższym pragnie przedstawić postulaty, które - w ocenie - mogą zapobiec tego rodzaju skutkom, jak również poprawić sytuację polskich firm branży oraz importerów w dobie walki z gospodarczymi skutkami pandemii koronawirusa.

W przypadku braku implementacji kluczowych postulatów - pragnie ona zwrócić się do Państwa Ministrów z jednoznaczną prośbą o rozważenie podjęcia działań nakierowanych na przesunięcie terminu wejścia w życie tych przepisów - do momentu, w którym zagrożenia wynikające z pandemii koronawirusa ulegną ograniczeniu.

2.1. Kluczowe postulaty

- Zobowiązanie organów celnych do dokonywania weryfikacji poprawności kwoty VAT należnego z tytułu importu towarów rozliczanej przez importera w deklaracji podatkowej (pliku JPK_V7M) w ściśle określonym, jak najkrótszym terminie (w terminie maksymalnie 3 miesiące licząc od końca miesiąca, w którym VAT należny z tytułu importu powinien zostać rozliczony w ramach pliku JPK);
- Wprowadzenie w systemach celnych funkcjonalności umożliwiających przedstawicielowi celnemu powiązanemu w tych systemach z danym importerem jak najszybsze pozyskanie informacji o efektach tej weryfikacji (pozytywna, negatywna).
- Wdrożenie możliwości pozyskania przez przedstawicieli celnych, za pośrednictwem systemów celnych, precyzyjnych i wiarygodnych danych dotyczących zgłoszeń celnych oraz kwot wykazanych w pliku JPK_V7M za dany miesiąc przez importerów (na rzecz których w danym miesiącu przedstawiciel ci składali zgłoszenia celne importowe z zastosowaniem art. 33a ustawy o VAT). Wśród danych, które powinny być bezwzględnie udostępniane przedstawicielom celnym powiązanym w systemie SZPROT z danym importem wymienić należy: **numery i daty przyjęcia zgłoszeń celnych, kwoty podstawy opodatkowania i VAT należnego wynikające z każdego zgłoszenia celnego oraz zbiorcze wysokości podstawy opodatkowania i VAT należnego z tytułu importu towarów rozliczanego zgodnie z art. 33a ustawy o VAT.**
- Doprecyzowanie w formalnych wytycznych o charakterze interpretacyjnym lub w przepisach ustawy o VAT, iż ewentualne samodzielne skorygowanie przez importera złożonej deklaracji podatkowej w zakresie VAT należnego z tytułu importu towarów (polegające np. na usunięciu skutków niezamierzonych błędów) przed wydaniem ewentualnej decyzji przez organ celno-skarbowy, zwolni importera (i jego przedstawiciela celnego) z konieczności zapłaty tego podatku wraz z odsetkami za zwłokę.
- Wprowadzenie po stronie przedstawiciela bezpośredniego lub pośredniego w rozumieniu przepisów celnych wymogu posiadania statusu AEO lub pozwolenia na

stosowanie uproszczeń celnych - jako warunku dokonywania na rzecz importerów odpraw celnych z zastosowaniem art. 33a UPTU. W ocenie rozwiązanie takie gwarantowałoby dokonywanie zgłoszeń celnych z zastosowaniem art. 33a ustawy o VAT wyłącznie przez takich przedstawicieli celnych, którzy dają należyłą rękojmię świadczenia tych usług na pożądanym przez organy celno-skarbowe poziomie - będących podmiotami wiarygodnymi i działającymi według zweryfikowanych przez KAS standardów.

Jak już wyżej , w przypadku braku implementacji powyższych, kluczowych postulatów zwraca się z uprzejmą prośbą o przesunięcie terminu wejścia w życie nowelizowanych przepisów art. 33a ustawy o VAT - do momentu, w którym zagrożenia wynikające z pandemii koronawirusa ulegną ograniczeniu.

2.2. Dodatkowe postulaty – wynikające z uwarunkowań związanych z kryzysem wywołanym pandemią koronawirusa

Wskazane wyżej, kluczowe postulaty stanowią próbę pogodzenia przyjętej w tych przepisach, nieuzasadnionej koncepcji generalnej współodpowiedzialności przedstawicieli celnych za poprawne rozliczanie przez importerów tego podatku w deklaracjach podatkowych z - rozumianymi w sposób absolutnie minimalistyczny - interesami firm branży działających w Polsce. Służyć mają jednocześnie uniknięciu szerszych zagrożeń wskazanych wcześniej przez .

Nie zmienia to faktu, że polskie firmy branży doświadczają obecnie ogromnych trudności wywołanych pandemią koronawirusa. Mierzą się z drastycznym spadkiem realizowanych zleceń, a tym samym diametralnym spadkiem osiąganych przychodów. Zmuszone są do stałego ponoszenia znaczących wydatków związanych chociażby: z najmem powierzchni magazynowych, leasingiem pojazdów, koniecznością składania zabezpieczeń na poczet należności importowych wynikających z realizowanych odpraw celnych, nie mówiąc już o kosztach pracowniczych. Sytuacja ta zagraża całej branży, a ryzyko trwałej utraty wypłacalności finansowej przez wiele firm staje się z każdym dniem bardziej realne. Co oczywiste, powyższe skutki dotyczą także bardzo wielu klientów obsługiwanych przez polskie firmy .

W ocenie sytuacja ta uzasadnia podjęcie dodatkowych działań, które mogłyby wspomóc branżę i jej klientów w przeciwdziałaniu tego rodzaju katastrofalnym skutkom. Część tych rozwiązań poprawiłaby także pozycję konkurencyjną polskich firm branży na rynku międzynarodowym - należy bowiem mieć na względzie, że firmy tej branży zarejestrowane w innych państwach członkowskich UE korzystają często z bardzo szerokiego wsparcia ze strony krajów, w których prowadzą działalność.

Wśród tych działań, wymagających pilnego rozważenia, pragnie wskazać na następujące:

a) na gruncie art. 33a ustawy o VAT:

- ograniczenie współodpowiedzialności przedstawicieli celnych za należności z tytułu VAT importowego rozliczanego przez importerów zgodnie z tym przepisem - poprzez powrót do istniejącej wcześniej możliwości realizacji odpraw celnych z zastosowaniem art. 33a **w celnym przedstawicielstwie bezpośrednim – bez ponoszenia przez przedstawiciela bezpośredniego współodpowiedzialności za sposób rozliczenia VAT przez importera w deklaracji podatkowej.** Podkreślić należy, że zarówno aktualne regulacje, jak i zmiany prawne, które mają wejść w życie od 1 lipca br. w zakresie art. 33a ustawy o VAT nakładają na celnego przedstawiciela bezpośredniego odpowiedzialność za VAT z tytułu importu towarów². Tymczasem, na gruncie unijnych przepisów celnych odpowiedzialność przedstawiciela bezpośredniego za należności przywozowe (który, w odróżnieniu od przedstawiciela pośredniego, nie dokonuje zgłoszeń celnych we własnym imieniu lecz czyni to w imieniu i na rzecz importera) **jest zasadniczo wyłączona.** Zważywszy, że unijne przepisy celne traktują przedstawicielstwo bezpośrednie jako równorzędną formę dokonywania zgłoszeń celnych, nie skutkującą dla takiego przedstawiciela współodpowiedzialnością za należności importowe, jest oczywiste, że polskie przepisy w zakresie VAT stawiają polską branżę w skrajnie niekorzystnej sytuacji w porównaniu z konkurencją zagraniczną. Narzucenie odpowiedzialności na przedstawicieli celnych za zobowiązania podatkowe niezależnie od formy przedstawicielstwa czyni bowiem, niekonkurencyjną realizację operacji celnych w Polsce - względem tych krajów, w których takie uwarunkowania i rozwiązania prawne nie występują. To z kolei rzutuje niekorzystnie nie tylko na pozycję konkurencyjną polskiej b r a n ż y , lecz również na kondycję polskich portów morskich oraz lotnisk, a w ostatecznym rozrachunku - na sytuację pracowników tych podmiotów.
- jednoznaczne przesądzenie, że zaległości podatkowe bądź w składkach ZUS powstałe w okresie stanu epidemii koronawirusa nie pozbawiają importerów prawa do dokonywania zgłoszeń celnych z zastosowaniem art. 33a ustawy o VAT. W tym zakresie rozważyć można czasowe odstępianie od wymogu przedstawiania zaświadczeń o niezaleganiu dla potrzeb stosowania tego przepisu;
- ewentualnie - zwiększenie procentowego wymiaru dopuszczalnych zaległości z tytułu należnych składek i należnych zobowiązań podatkowych w poszczególnych podatkach z 3% do 10% (warunki wskazane w art. 33a ust. 2 pkt 1a ustawy o VAT);

b) pozostałe pożądane działania

- rozważenie podjęcia dodatkowych działań nakierowanych na zwiększenie konkurencyjności Polski jako miejsca realizacji odpraw celnych - np. poprzez

² Co więcej - na gruncie aktualnych uregulowań przedstawicielstwo bezpośrednie jest w praktyce wykluczone w przypadku zgłoszeń celnych z zastosowaniem art. 33a ustawy o VAT.

wystąpienie przez Polskę do Komisji Europejskiej z wnioskiem o obniżenie wymogów dotyczących poziomu obligatoryjnych zabezpieczeń celnych (koszty tych zabezpieczeń w bardzo istotnym stopniu obciążają budżety firm branży świadczących usługi celne);

- rozważenie podjęcia działań nakierowanych na odroczenie terminów płatności poszczególnych podatków stanowiących dochody budżetu państwa oraz na zawieszenie poboru (zamrożenie) podatku od środków transportu;
- stworzenie ram prawnych pozwalających na zawieszenie/odroczenie płatności rat leasingowych i kredytowych dotyczących środków transportu, bez dodatkowych konsekwencji finansowych tj. opłat odsetkowych, prolongacyjnych itp.;
- rozważenie wprowadzenia możliwości wycofania z ruchu określonych środków transportu drogowego oraz obniżenia w takiej sytuacji wysokości opłacanej składki OC oraz AC należnej ubezpieczycielowi;
- stworzenie ram prawnych pozwalających na odroczenie, umorzenie, obniżenie oraz dofinansowanie opłat za wynajem hal magazynowych i parkingów.

Powodowani troską o kondycję polskich firm branży oraz trudnych, a ponadto niekorzystnie zmieniających się warunków świadczenia przez nie usług w obecnym, kryzysowym okresie, liczymy na rozpatrzenie powyższych postulatów.

Z poważaniem,

